

Het Praktijkcentrum van het Veiligheidsinstituut; van museum naar opleidingscentrum

C. Felser

Volgend jaar in 1987 is het 100 jaar geleden dat in boekvorm de verhoren en rapporten verschenen van een parlementaire enquête die ingesteld was 'Naar den toestand in Fabrieken en Werkplaatsen'. Voor het eerst nam een breder publiek kennis van de omstandigheden waaronder arbeid(st)ers in fabrieken moesten werken. De schok die deze publikatie veroorzaakte, werkte nog lang na, o.a. in een reeks arbeidswetten die in de jaren erna werden ingevoerd.

Een Nationale Veiligheidstentoonstelling in Amsterdam trok in 1890 zoveel bezoekers, dat een jaar later de collectie in een permanente expositie werd ondergebracht in het 'Museum voor Voorwerpen ter Voorkoming van Ongelukken en Ziekten in Fabrieken en Werkplaatsen'.

In 1914 verhuist de expositie naar het pand Hobbemastraat 22 in Amsterdam en wordt de Stichting Het Veiligheidsmuseum opgericht.

Zo blijft het tientallen jaren in gebruik en enkele oudere werknemers weten zich nog het 'rariteitenkabinet' te herinneren van gruwelijke voorwerpen die er tentoongesteld werden. In 1952 wordt het Veiligheidsmuseum omgedoopt tot Veiligheidsinstituut. De expositie blijft bestaan, maar vervult nu een rol binnen de nieuwe taken van het instituut: het verstrekken van adviezen en het geven van voorlichting over veiligheidsaspecten bij het werk (en later ook in de privésfeer).

Inmiddels heet het al weer enige tijd het Praktijkcentrum van het Veiligheidsinstituut. Jaarlijks wordt het door meer dan 15 000 mensen – groepen scholieren en groepen werknemers uit bedrijven en instellingen – bezocht in het kader van hun opleiding.

In het Praktijkcentrum kun je dingen zien en ook zelf doen. Met behulp van nagebouwde werksituaties, demonstraties in een praktikum, films en dia's wordt informatie en voorlichting gegeven over gevaarlijke en ongezonde situaties op het werk en hoe die kunnen worden voorkomen.

Een nieuw jasje

Deze zomer ondergaat het Praktijkcentrum opnieuw een verandering. De in bedrijven en instellingen gegroeide praktijk rond de Arbeidsomstandighedenwet vraagt om aandacht voor nieuwe onderwerpen en nieuwe programma's. De groeiende samenwerking tussen Veiligheidsinstituut, de Stichting CCOZ en andere instellingen op dit terrein zoals TNO, biedt de mogelijkheid om de kennis die in

onderzoeksinstituten wordt geproduceerd om te zetten in praktisch bruikbare informatie.

En ten slotte verhuist het Praktijkcentrum na 72 jaar uit het pand aan de Hobbemastraat naar een gezamenlijke CCOZ/Veiligheidsinstituut huisvesting aan de De Boelelaan in Amsterdam.

Als het Praktijkcentrum daar op 1 september z'n deuren weer opent, dan is het jasje opnieuw aangepast aan de tijd. Naast de technische veiligheid komt er meer aandacht voor gezondheidsonderwerpen als 'gevaarlijke stoffen', 'fysieke belasting' en 'klimaat'. En ook aan de welzijnsaspecten uit de Arbeidsomstandighedenwet (taakhoud en taakorganisatie) zal aandacht worden besteed.

Naast de al gebruikelijke cursussen en demonstraties in een practicum, komt er nog een praktijkruimte waar metaal- en houtbewerking, lassen, oppervlaktebewerking, transport en an-

Het prille begin.

Op 1 januari 1893 werd aan de Groenburgwal te Amsterdam het Museum van Voorwerpen ter Voorkoming van Ongelukken en Ziekten in Fabrieken en Werkplaatsen geopend. Foto: VI.

ARBO STUDIE

dere werkzaamheden op hun veiligheids- en gezondheidsaspecten gedemonstreerd of bemonsterd en bementen kunnen worden al naar gelang het soort opleiding dat gebruik maakt van de ruimte.

Nieuwe bezoekers

Ook wil het Praktijkcentrum nieuwe bezoekers aantrekken. De methodiek van informatie-overdracht van het Praktijkcentrum (dat naast de in opleidingen gebruikelijke mondelinge vorm een belangrijke rol toekent aan het laten zien, horen en voelen en het laten doen in gesimuleerde praktijksituaties) leent zich voor breder gebruik. Onderdelen van het centrum kunnen geïntegreerd worden binnen de verschillende opleidingen die het Veiligheidsinstituut (soms in samenwerking met andere instituten) organiseert.

Daarnaast zijn (en worden) een aantal nieuwe programma's ontwikkeld die aansluiten bij taken die de Arboret legt bij de beleidsverantwoordelijken in bedrijf of instelling: manage-

ment, leden van ondernemingsraden en VGW-commissies. Het gaat om korte, op de praktijk gerichte cursussen. Twee voorbeelden:

Lawaai-bestrijding

Dit najaar wordt een wettelijke norm van 85 dB(A) van kracht in fabrieken en werkplaatsen. Op vele arbeidsplaatsen zal de komende tijd iets aan de bron van het lawaai gedaan moeten worden. Een taak voor deskundigen alleen? Zeker niet! Bedrijfsleiding en ondernemingsraad zullen het te voeren beleid moeten vaststellen. Dat betekent dat in ieder bedrijf binnen zowel management als ondernemingsraad een zekere basiskennis over lawaai-bestrijding aanwezig zou moeten zijn.

Het Praktijkcentrum biedt een cursus van één dag waarin een aantal verschillende manieren van lawaai-aanpak in de praktijk worden behandeld en gedemonstreerd.

Voorlichting en onderricht aan werknemers

De Arboret verplicht iedere werkgever zijn werknemers voorlichting en onderricht te geven over de aard van de werkzaamheden en de eventueel

daaraan verbonden risico's voor veiligheid en gezondheid. De invulling van deze verplichting is vooral voor de wat kleinere bedrijven en instellingen een moeilijke opgave. Zij hebben de kennis vaak nog niet in huis. Het Veiligheidsinstituut kan deze voorlichtingstaak niet overnemen, maar wel kan het bedrijven ondersteunen bij het inhoud en vorm geven ervan. Het Praktijkcentrum biedt een cursus van één dag voor leidinggevers en andere functionarissen die belast zijn met het geven van voorlichting en onderricht zoals bedoeld in art. 6 van de Arboret. Om maatwerk te kunnen leveren, wordt de cursus per bedrijfstak georganiseerd. In het najaar van 1986 is de cursus gericht op de Metaalproduktenindustrie.

Scholieren, werknemers, leidinggevers, OR- en VGW-commissie-leden, management, medewerkers van deskundige diensten. Voor al deze groepen moet een Praktijkopleidingscentrum op het terrein van arbeidsomstandigheden een aan ieders taken en verantwoordelijkheden aangepast programma kunnen bieden. Zover is het nog niet, maar het Praktijkcentrum wil zich in die richting ontwikkelen. ●

Het nieuwe onderkomen van het Praktijkcentrum op de Boelelaan (rechts). Men krijgt de beschikking over de benedenverdieping. Op de eerste etage wordt CCOZ ondergebracht. Foto: VI.